

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ЛНТУ
ІНСТИТУТ ЛІСОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ПОЛЬЩА)
БРАТИСЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. КОМЕНСЬКОГО (СЛОВАЧЧИНА)
НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР АГРОІНЖЕНЕРІЇ (РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН)
ТАШКЕНТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА УЗБЕКИСТАН)
УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НДІЛГА ІМ. Г.М. ВИСОЦЬКОГО
ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ»
ФІЛІЯ «БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДСГП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
ДСЛП «КИЇВЛІСОЗАХИСТ»
ГО «ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО»**

МАТЕРІАЛИ

**IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**«СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
ЛІСІВНИЧОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ВИРОБНИЦТВА»**

19 квітня 2024 року, м. Біла Церква

Біла Церква
2024

Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Біла Церква, 19 квітня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 215 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., ректор БНАУ, д-р екон. наук, проф.

Варченко О.М., проректор з наукової та інноваційної діяльності БНАУ, д-р екон. наук, проф.

Димань Т.М., проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності БНАУ, д-р с.-г. наук, проф.

Хахула В.С., декан агробіотехнологічного факультету БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.

Хрик В.М., завідувач кафедри лісового господарства БНАУ, д-р пед. наук, доц., **заступник голови організаційного комітету**

Marcin Klisz, доктор наук, професор Інституту лісових досліджень (Польща).

Bozhena Sera, Братиславський університет ім. Коменського, доктор філософії.

Abdurashyd Mamatkulov, керівник галузевого центру перепідготовки та професійного розвитку педагогічного колективу Ташкентського державного аграрного університету, д-р екон. наук, професор.

Altybaiev Alshyn, завідувач лабораторії цифрових технологій і енергозабезпечення Науково-виробничого центру агроінженерії (Республіка Казахстан), д-р техн. наук, академік Міжнародної академії інформатизації.

Давиденко К.В., заступник директора Українського ордена «Знак пошани» НДІ лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького, канд. с.-г. наук, доц.

Карабчук Д.Ю., голова правління та виконавчий директор громадської організації «Лісові ініціативи і суспільство», канд. с.-г. наук.

Мельниченко В.А., генеральний директор ВО «Укрдержліспроект».

Вігряк А.В., директор філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України».

Солоха С.М., директор ДСЛП «Київлісозахист».

Герасимчук О.П., доцент кафедри лісового господарства ЛНТУ, канд. тех. наук, доц.

Августинович М.Б., доцент кафедри агрономії ЛНТУ, канд. с.-г. наук, заступник декана з партнерства факультету аграрних технологій екології ЛНТУ, доц.

Мазепа В.Г., професор кафедри лісового господарства ЛНТУ, д-р с.-г. наук, проф.

Левандовська С.М., доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. біол. наук, доц.

Масальський В.П., доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. біол. наук, доцент.

Ситник О.С., канд. с.-г. наук, асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Кімейчук І.В., асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Пенькова С.В., асистент кафедри лісового господарства БНАУ, д-р філософії.

Рижов О.М., асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Відповідальні за випуск – **Олешко О.Г.**, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.; **Лозінська Т.П.**, доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва» (19 квітня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету. Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

ЗМІСТ

Секція 1. АНАЛІЗ СТАНУ ЛІСОВОЇ ОСВИТИ І НАУКИ

Хахула В.С., Лозінська Т.П., Пузир О.О. ФУНКЦІОНУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ЯК ЗАСІБ ПОТЕНЦІЙНОГО КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	7
Хрик В.М., Хахула Л.П. ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНИХ ТА МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА НАМІРИ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 205 «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ПРАЦЮВАТИ ЗА ФАХОМ.....	9
Коваленко О.А., Каліста М.С. ФЛОРИСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС ЛІСОВИХ РОСЛИН НПП «ПИРЯТИНСЬКИЙ»	13
Герасимчук О.П., Ткачук О.Л. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ХВОЇ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ.....	15

Секція 2. ЛІСОЗНАВСТВО І ЛІСІВНИЦТВО

Волянський В.О., Гнатюк О.А. САНІТАРНИЙ СТАН ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ФІЛІЇ “ЛЮБОМЛЬСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО” ТА ПРОЕКТУВАННЯ ЗАХОДІВ З ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ.....	18
Волянський В.О., Дубровка П.С. ОЦІНКА ТА ПРОЕКТУВАННЯ ПОБІЧНИХ КОРИСТУВАНЬ У ДП “ВОЛИНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛІСГОСП”.....	19
Волянський В.О., Літкевич Я.О. РІВЕНЬ ПОЖЕЖНОЇ НЕБЕЗПЕКИ В ЛІСОВИХ НАСАДЖЕННЯХ ФІЛІЇ «ЛЮБОМЛЬСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ТА ПРОЕКТУВАННЯ ЗАХОДІВ ПО ЙОГО ЗНИЖЕННЮ.....	22
Грибович Є.С. ПРОВЕДЕННЯ ДОГЛЯДОВИХ РУБОК У ЛІСОСТАНАХ ФІЛІЇ «МИРГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	24
Жежжун А. М., Кубраков С. В. НЕОБХІДНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ У ЛІСАХ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ СХІДНОГО ПОЛІССЯ УКРАЇНИ.....	27
Ковальчук Н.П., Шимчук Ю.П. АНАЛІЗ ЗМІНИ КЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЛІСОВІ ЕКОСИСТЕМИ.....	31
Левченко В. Б., Ткаченко М. В. ОЦІНКА ВІДПАДУ ФІТОМАСИ В ПОСТПІРОГЕННИХ ХВОЙНИХ ДЕРЕВОСТАНАХ ПОЛІСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА.....	33
Мальон А. Л. ДИНАМІКА ПЛОЩ РУБОК ГОЛОВНОГО КОРИСТУВАННЯ В ГОРГАНАХ.....	36
Пенькова С.В., Білик О.О., Шелест В.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ПЛАНТАЦІЙНОГО ВИРОЩУВАННЯ ЛІСІВ.....	38
Пивовар Т.С., Букша І.Ф., Пастернак В.П., Радченко О.М., Букша Т.І. РЕТРОСПЕКТИВНА ТА ПРОГНОЗНА ОЦІНКА ДИНАМІКИ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ У КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА ЛІСИ.....	41
Соломко В. Л., Чернобров О. Ю. ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОДІЛУ СУХОСТОЮ У ПІЩАНИЦЬКОМУ ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ «ОВРУЦЬКЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	44
Сорока М.І. ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА У ЛІСАХ З УЧАСТЮ РІДКІСНИХ ВИДІВ РОСЛИН.....	46
Ткачук О.М., Кириленко Я.О. ЛІСОЕКСПЛУАТАЦІЙНА ЕРОЗІЯ ҐРУНТУ ПРИ ТРЕЛЮВАННІ ДЕРЕВИНИ У ГІРСЬКИХ ЛІСАХ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	48

Секція 3. ЛІСОВА ТАКСАЦІЯ, ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ

Алексіюк І.Л., Блищик В.І., Часковський О.Г. ЗАСТОСУВАННЯ МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ «SMALLFOREST» ПРИ ПРОВЕДЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЛІСІВ УКРАЇНИ.....	54
Герасимчук О.П., Макарук А.Ю. ОЦІНКА СТАНУ НАСАДЖЕНЬ ДОСЛІДНОГО СТАЦІОНАРУ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	57

Котляревська У.М., Білоус А.М. ДЕСТРУКЦІЯ СУХОСТІЙНИХ ДЕРЕВ ВІЛЬХИ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ.....	61
Пастернак В.П., Пивовар Т.С., Гармаш А.В. ДИНАМІКА ЗАПАСІВ ФІТОМАСИ ТА ВУГЛЕЦЮ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	63
Кімейчук І.В., Павлюченко В.А., Дячук Н.І., Ляшко О.В. АНАЛІЗ ЛІСІВНИЧО-ТАКСАЦІЙНИХ ПОКАЗНИКІВ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ КЛІТНИЦЬКОГО ЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «КАМІНЬ-КАШИРСЬКЕ ЛГ» ДСПГ «ЛІСИ УКРАЇНИ.....	66
Павлюченко В.А., Кімейчук І.В. РОЗРОБКА ТАБЛИЦЬ ОБ'ЄМУ ДІЛОВИХ КОЛОД ДУБА ЗВИЧАЙНОГО (НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ «МИРГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДСПГ «ЛІСИ УКРАЇНИ»)	70
Mohutysh V., Prokopuk Y., Klisz M. СУЧАСНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ДАНИХ В ЛІСОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	73
Kysluk V., Kovryhin V., Sagan J., Hrynyk H. WSKAŹNIKI DENDROMETRYCZNE DRZEW SOSNY ZWYCZAJNEJ DLA TYPU DRZEWOSTANU GRABOWO-DĘBOWO-SOSNOWEGO W TYPIE SIEDLISKOWYM LAS MIESZANY ŚWIEŻY NA TERENIE WYŻYNY WOŁYŃSKIEJ.....	77
Hrynyk H., Paluch R., Hrynyk O. PIERŚNICOWA LICZBA KSZTAŁTU DRZEW DĘBU SZYPUŁKOWEGO, ROSNĄCEGO W DRUGIM PIĘTRZE DRZEWOSTANU SOSNOWEGO W TYPIE SIEDLISKOWYM LAS MIESZANY ŚWIEŻY WYŻYNY WOŁYŃSKIEJ.....	79

Секція 4. ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ І РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ

Кімейчук І.В., Ситник О.С., Гасюк Л.Ю., Федунів Р.Л. ПРИРОДНЕ ПОНОВЛЕННЯ ДЕРЕВНИХ ВИДІВ НА ЕРОДОВАНИХ ЯРУЖНО-БАЛКОВИХ СИСТЕМАХ ЧЕРКАСЬКОГО РАЙОНУ	81
Лозінська Т.П., Гутніков В.В., Юрченко А.А. ВІДНОВЛЕННЯ АГРОЛАНДШАФТІВ – ОСНОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ.....	85
Прядка О.В., Хрик В.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИРОДНОГО ПОНОВЛЕННЯ ЛІСУ...	86

Секція 5. ЛІСОВЕ НАСІННИЦТВО, РОЗСАДНИЦТВО ТА ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ

Стукал Н. І., Волошенко В. Р. ВСТАНОВЛЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ ТЕРМІНІВ ПОСІВУ НАСІННЯ <i>PINUS SYLVESTRIS</i> L. У КОНТРОЛЬОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ СНІТИНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА.....	89
Даниленко О.М., Мостепанюк А.А., Ющик В.С., Румянцев М.Г. ВПЛИВ УНІВЕРСАЛЬНОГО КОМПЛЕКСНОГО ДОБРИВА «MASTER» НА БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ТА МАСУ ОДНОРІЧНИХ СІЯНЦІВ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ ІЗ ЗАКРИТОЮ КОРЕНЕВОЮ СИСТЕМОЮ У ДП «ХАРКІВСЬКА ЛНДС»	91
Дацюк Л.М., Баранюк Т. М. ВАРІАНТИ ДОГЛЯДУ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР З ВИКОРИСТАННЯМ ЛІСОВОГО ДИСКОВОГО КУЛЬТИВАТОРА.....	94
Дацюк Л.М., Сачко М. П. АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ МЕХАНІЗОВАНОГО ВИСІВАННЯ НАСІННЯ ХВОЙНИХ ПОРІД У ЛІСОВИХ РОЗСАДНИКАХ.....	96
Распопіна С.П., Біла Ю.М., Горошко В.В. ЕКОЛОГО-ЛІСІВНИЧА ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ СКЛАДУ ЗАПРОЄКТОВАНИХ ПІД ЛІСОРозВЕДЕННЯ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР ТИПАМ СТЕПОВИХ МІСЦЕЗРОСТАНЬ.....	97
Голуб С. М. ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ РІЗНИХ СУБСТРАТІВ НА РІСТ І РОЗВИТОК САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО В РОЗСАДНИКУ ПАВЛІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА.....	101
Чичул А.С., Дем'яненко О.І. ВИРОЩУВАННЯ СІЯНЦІВ ЯСЕНА ЗВИЧАЙНОГО У ПРИМІСЬКОМУ ЛІСНИЦТВІ ФІЛІЇ «МИРГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»	103

Секція 6. ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦІЯ, БІОТЕХНОЛОГІЇ В ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Гайсенюк М. О., Стукал Н. І. МОРФОМЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ НАСІННЕВОГО ПОТОМСТВА <i>QUERCUS ROBUR</i> L. З ПОКРАЩЕНИМИ ГЕНЕТИЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ У КОНТРОЛЬОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ДІБРОВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА.....	106
--	------------

Колдар Л. А., Цибровська Н. В., Небиков М. В. ОСОБЛИВОСТІ ВВЕДЕННЯ ЕКСПЛАНТІВ <i>GINKGO BILOBA</i> L. У КУЛЬТУРУ <i>IN VITRO</i>	109
Масальський В.П., Лозінська Т.П. КУЛІНІЮК М.М. ЗИМОСТІЙКІСТЬ ВИДІВ РОДУ <i>QUERCUS</i> L. У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	113
Масальський В.П., Лозінська Т.П., Мостепанюк І.В. ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВЕГЕТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ РОДУ <i>TILIA</i> L. В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	115
Нейко І.С. ОЦІНКА СТАНУ ТА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРОЦЕСІВ НА КЛОНОВІЙ ПЛАНТАЦІЇ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ ФІНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В УМОВАХ ВІННИЧЧИНИ.....	117
Нейко О.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ «ЧАРКОР» ТА «GRANDIS» ПРИ РОЗМНОЖЕННІ ФУНДУКА ШЛЯХОМ ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ.....	120
Шита О.П., Філіпова Л.М., Мацкевич В.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЖИВЦЮВАННЯ МИГДАЛЮ <i>IN VITRO</i>	122

Секція 7. РЕКРЕАЦІЙНЕ ЛІСІВНИЦТВО

Гедін М.С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОТУРИЗМУ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	125
Ковальчук Н.П., Шимчук Ю.П. АНАЛІЗ ФОРМ РЕКРЕАЦІЇ ЛІСІВ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	127
Літнік Ю.В. УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ЛІСНИЦТВА.....	130
Сірук І.М., Андреева О.Ю., Сірук Ю.В. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ ПРИМІСЬКИХ ЛІСІВ М. ЖИТОМИРА.....	133

Секція 8. ЕКОЛОГІЯ, МОНІТОРИНГ І ОХОРОНА ЛІСІВ

Розенбліт Ю. В., Бабаєва Д. ДЖ. СИНФІТОІНДИКАЦІЙНА ОЦІНКА ФІТОРИЗНОМАНІТТЯ ДУБОВО-ГРАБОВОГО ЛІСУ НА ТЕРИТОРІЇ НПП «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ» В АСПЕКТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	136
Балабак А.В., Перепилиця М.Р., Куркудюк Д.Л. РОЛЬ ХВОЙНИХ РОСЛИН У ПОКРАЩЕННІ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ.....	138
Вовк Н.Г. ЕКОЛОГІЧНА ДРАМА В УМОВАХ ВІЙНИ: ЗАБРУДНЕННЯ ТА ЗНИЩЕННЯ ЛІСІВ В УКРАЇНІ 2024.....	140
Григораш С.В., Кроковий В.В., Мазуренко В.М. РОЛЬ ДЕРЕВНИХ НАСАДЖЕНЬ В ОПТИМІЗАЦІЇ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	143
Дребот О.І., Яремко О.П., Дишлик В.Р. ЛІСИ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС У БОРОТЬБИ З КЛІМАТИЧНИМИ ЗМІНАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ РІВНОВАГИ.....	145
Душечкіна Н.Ю. АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ЛІСОВІ БІОГЕОЦЕНОЗИ.....	147
Житова О. П., Турко В. М., Венгель С. М. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	150
Зимарова А.А., Жаров Д.М., Макаrchук О.П., Кучер Т.Р. ГІС-ТЕХНОЛОГІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНІ МЕТОДИ У МОНІТОРИНГУ РЕСУРСІВ ЛІСУ.....	152
Карпович М. С., Жилінський І. В., Любонько І. В., Олексієнко Б., С., Романуха О. Ю. РОЛЬ АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ У РЕГУЛЮВАННІ ЧИСЕЛЬНОСТІ ШКІДНИКІВ.....	155
Кравець П.В., Павліщук О.П., Хань Є.Ю. РЕПРЕЗЕНТАТИВНІ ДІЛЯНКИ АБОРИГЕННИХ ЕКОСИСТЕМ У СИСТЕМІ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	157
Ліпінська К., Гриник О., Цесьля А., Гаврись Р. <i>IMPATIENS PARVIFLORA</i> DC. – АДВЕНТИВНИЙ ВИД РОСЛИННОГО УГРУПОВАННЯ ТИПУ 9180 В ПОЛЬЩІ.....	159
Мазурик О.М., Гриник О.М., Горбенко Н.Є., Гриник Г.Г., Мазурик О.В. АНАЛІЗ ТРАВ'ЯНИСТОЇ РОСЛИННОСТІ ПРИРОДООХОРОННОЇ РЕКРЕАЦІЙНОЇ УСТАНОВИ ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «СТРИЙСЬКИЙ ПАРК».....	162
Мельник Є.С., Бондар О.Б. ВПЛИВ РЕКРЕАЦІЇ ТА ВІТРУ НА СЕРЕДНЬОВІКОВІ СОСНЯКИ ЗЕЛЕНОЇ ЗОНИ М. КРЕМЕНЧУК.....	166

1. покращення видового складу лісових насаджень і збільшення біорізноманіття. Вивчення і збереження біорізноманіття біоценозів України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених (Біла Церква, 20-23 квітня 2021 р.). Біла Церква: БНАУ, 2021. 26-28.

2. Масальський В.П. Зимостійкість і морозостійкість лип (*Tilia* L.) у Правобережному Лісостепу України. Науковий вісник. Збірник науково-технічних праць. Львів, 2010. № 20.10. С. 35-39.

3. Mosyakin S.L. Fedoronchuk M.M. Vas...lar plants of Ukraine. A nomenclature checklist. К.: 1999. P. 320-321.

4. Хрик, В. М., Левандовська, С. М., Лозінська, Т. П., Бойко, В. М. Фенологічні дослідження дубово-кленових насаджень Білоцерківського НАУ з метою прогнозування врожаю жолудів дуба звичайного та насіння клена гостролистого. SPC "Sci-conf. com. ua", Kyiv, Ukraine. 2020.

УДК 582.632.2:581.144(292.485:477.4)

МАСАЛЬСЬКИЙ В.П., доцент, канд. біол. наук

ЛОЗІНСЬКА Т.П., доцент, канд. с.-г. наук

МОСТЕПАНЮК І.В., магістрант

Білоцерківський національний аграрний університет

vlad.masalskiy71@gmail.com

ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВЕГЕТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ ІНТРОДУКОВАНИХ ВИДІВ РОДУ *TILIA* L. В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Наведено результати вивчення сезонних ритмів розвитку шести видів роду *Tilia*. Встановлено залежність початку вегетації від суми позитивних температур і кінця від суми ефективних температур. Доведено, що тривалість вегетації видів роду *Tilia* цілком вкладається в наявний в Лісостепу України, що свідчить про їхню високу адаптацію до умов місцезростання.

Ключові слова (Keywords): інтродукція, флористична область, фенологічні спостереження, вегетаційний період, сума ефективних температур.

Використання інтродуцентів в лісовому господарстві, нажаль, дуже обмежено. Проте використання деяких інтродукованих деревних видів може суттєво підвищити продуктивність лісу. Інтродукція рослин також дає можливість збагатити флористичні ресурси і збільшити біорізноманіття культурних фітоценозів та є одним із шляхів його збереження [1].

Особливої уваги потрібно приділити продуктивності дубових насаджень, яку можна підвищити вдалим добором супутньої деревної породи. На думку Гордієнко М.І. (1996) саме види роду *Tilia* є кращими супутніми деревними породами для дуба черешкового (*Quercus robur* L.) [2].

Тому виникла потреба встановити чи вкладається сезонний розвиток інтродукованих видів роду *Tilia* у характерний для Лісостепу України вегетаційний період. За інтродукції деревних рослин із інших флористичних областей у нових умовах в тій чи іншій мірі відбувається зміна в їх сезонному розвитку. В свою чергу це є важливим показником існування рослин у конкретних кліматичних умовах [3].

Фенологічні спостереження проводили з наступними видами липи: *T. tomentosa* Moench, *T. euchlora* C. Koch, *T. mandshurica* Rupr. et Maxim., *T. platyphyllos* Scop., *T. americana* L. В якості контролю використовували аборигенний вид

T. cordata Mill. [4].

При вивченні сезонного ритму розвитку видів роду *Tilia* в умовах Лісостепу України було зафіксовано дати початку і завершення вегетації. Для середньої фенофази вираховували довірчий інтервал середньої арифметичної за методикою Зайцева Г.Н. [5, 6].

За початок періоду вегетації приймали дату розпускання бруньок (брунькові лусочки розійшлися, видно конус зелених листочків). Відмічали суму плюсових температур, при якій почалася вегетація.

Встановлено, що початок вегетації видів роду *Tilia* був мало пов'язаний з календарними датами, в той час, як виявлено пряму залежність від суми плюсових температур. Вегетація видів починалася тоді, коли середньодобова температура тільки-но перевищила 0 °С. Різниця між датами початку вегетації в різні роки може становити до трьох тижнів.

Кінцеву дату вегетації ми визначали, після опадання понад 50 % листя. Було встановлено, що дата кінця вегетації залежить від осінніх заморозків, коли добова температура не перевищувала 0 °С протягом 3-х діб і більше.

Якщо вегетація у видів роду *Tilia* починається майже одночасно, коли середньодобова температура становить ≥ 0 °С, то різниця між датами закінчення вегетації може становити 26 діб (наприклад у *T. cordata* – різниця між датами кінця вегетації 2021 і 2022 рр.).

Найменша тривалість періоду вегетації була встановлена у *T. mandshurica* – (198±4) діб (V-1,8 %). Вона, в середньому, на 5 діб менша за період вегетації у *T. cordata* – (203±9) діб (V-4,0 %), яка є аборигенним видом.

Тривалість вегетації інших видів була, в середньому, більша за період вегетації *T. cordata* на 10 діб і становила відповідно: *T. tomentosa* – (215±5) діб (V-2,1 %), для *T. euchlora* – (215±5) діб (V-2,1 %), *T. platyphyllos* – (215±5) діб (V-2,1 %), *T. americana* – (215±5) діб (V-2,1 %).

Таким чином встановлено, що початок вегетації у досліджуваних видів розпочався одночасно. Виявлено пряму залежність початку вегетації у видів роду *Tilia* від суми плюсових температур. Вегетація видів починалася разом з відліком суми позитивних температур ($t \geq 0$ °С). Кінець вегетації у видів роду *Tilia* дещо розтягнутий у часі. Але в цілому тривалість вегетації видів роду *Tilia* цілком вписується в наявний період вегетації, який для Лісостепу України становить 210-220 діб [6, 7], Це свідчить про високу адаптаційну здатність видів роду *Tilia* до умов місцезростання. Тому ми рекомендуємо більш широко використовувати досліджувані види в насадженнях Лісостепу України

Список літератури

1. Лозінська Т.П., Яценко В.М. Інтродукція як засіб підвищення лісистості та метод покращення видового складу лісових насаджень і збільшення біорізноманіття. Вивчення і збереження біорізноманіття біоценозів України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених (Біла Церква, 20-23 квітня 2021 р.). Біла Церква: БНАУ, 2021. 26-28.
2. Гордієнко М.І., Карпенко В.І. Липа дрібнолиста і культури з її участю. К.: Сільгоспосвіта, 1996. 224 с.
3. Гордієнко Н.М., Бондар А.О., Гордієнко М.І. Інтродуценти в дібровах Полісся та Лісостепу України. К.: Урожай, 2001. 448 с.
4. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні / [Кохно М.А., Пархоменко Л.І., Зарубенко А.У. та інш.]; за ред. М.А. Кохна. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 448с.

5. Каталог деревних рослин дендрологічного парку «Олександрія» НАН України [авт: Галкін С.І., Галкіна Н.С., Гайдамак В.М. та ін.; ред. Галкін С.І.]. Біла Церква: 2008. 56с.

6. Масальський В.П. Сезонний ритм розвитку видів роду *Tilia* L. в умовах Правобережного Лісостепу України (на прикладі м. Біла Церква). Інтродукція і акліматизація рослин. Київ. 2010, № 2. С. 25-27.

7. Шлапак В.П., Мамчур В.В., Коваль С.А., Іщук Г.П., Курка С.С. Сезонні ритми росту і розвитку *Ailanthus altissima* Mill. в умовах правобережного Лісостепу і Степу України. Науковий вісник НЛТУ України. 2019, т. 29, № 7. С. 112-114.

УДК 630.181: 631.527: 575.2

НЕЙКО І.С., д-р с-г. наук, ст. науковий співробітник

ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція»

E-mail: ihor_neyko@ukr.net

ОЦІНКА СТАНУ ТА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРОЦЕСІВ НА КЛОНОВІЙ ПЛАНТАЦІЇ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ ФІНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В УМОВАХ ВІННИЧЧИНИ

Наведено результати щодо оцінювання стану та репродуктивних функцій сосни звичайної фінського походження на клонівій лісонасінневій плантації в умовах Вінниччини. Відмічено добрий стан та високу репродуктивну здатність клонів.

Ключові слова: клонова плантація, сосна звичайна фінського походження, стан, репродукція

Клонова плантація сосни звичайної фінського походження створена у 1992-му році в умовах лісового фонду колишнього державного підприємства «Хмільницьке лісове господарство» (тепер філія «Вінницьке лісове господарство» ДП «Ліси України»). Плантація була закладена на землях сільськогосподарського призначення. Перед створенням була проведена суцільна оранка ділянки. Плантація створена щепленими саджанцями сосни звичайної із закритою кореневою системою. Загальна кількість генотипів фінського походження – 30. Окремими місями було висаджено сосну звичайну місцевого походження, який використовується у якості контролю. На даний час площа клонівій плантації складає 2,6 га.

У 2023-му році проведено оцінювання стану та репродуктивних процесів на плантації. Інтенсивність утворення мікростробілів відображена у таблиці 1.

Таблиця 1 – Середній бал утворення мікростробілів на клонівій плантації сосни звичайної фінського походження у 2023-му році (Літинське лісництво, філія «Вінницьке лісове господарство»)

Генотип	Інтенсивність утворення мікростробілів, середня, бал	Max.	Min.	Відхилення, ±	Дисперсія
E1591	3,7	5	3	0,7	0,6
E1881	3,6	5	3	0,6	0,4
E1883	4,0	5	2	1,0	1,1
E1944	3,0	5	1	1,2	1,5
E2125	3,4	5	2	1,0	1,0
E2131	2,6	3	2	0,5	0,2
E2209	2,8	5	2	0,9	0,9

